

Genesis 18, 1-10a

Lucas 10, 38-42

'Wie doet de afwas?' We zouden met zo'n soort vraag kunnen kijken naar het evangelie van vandaag: Jezus is op bezoek bij twee zussen, Marta en Maria.

Wie zorgt er voor het eten, wie bedient de gasten en doet de afwas? En wie zit aan de voeten van Jezus naar hem te luisteren, bezig met het geloof? En wie of wat is dan het belangrijkste?

Naar ons leven toe vertaald: mijn dagelijks geploeter – mijn werk, een huis bouwen, bomen snoeien, schoonmaken, lesgeven, voor de kinderen zorgen, tijd maken voor mijn man of vrouw, rapporten schrijven, al dat alledaagse, – heeft mijn geloof daar iets mee te maken?!

Laten we het evangelieverhaal verkennen:

Marta is druk aan het zorgen en blijkbaar stoort ze zich eraan dat haar zus Maria niet meehelpt en rustig naar Jezus zit te luisteren. Als zij er wat van zegt, antwoordt Jezus 'Marta, Marta, wat maak je je bezorgd en druk over veel dingen. Slechts één ding is nodig. Maria heeft het beste deel gekozen en het zal haar niet ontnomen worden'.

Al sinds de eerste eeuwen van het christendom wordt deze tekst vaak verstaan als een *waardering*: het gewone dagelijks werk – zoals dat van Marta – wordt lager gewaardeerd dan het bezig zijn met het geestelijke, zoals Maria.

In allerlei dingen was en is dat verschil in waardering terug te vinden. Maria zou symbool staan voor het contemplatieve, het beschouwende leven. Marta voor het actieve leven. Zo heb je beschouwende kloosterordes en actieve ordes, soms waren er werkzusters en bidzusters; je had de clerus en het volk, de geestelijkheid en de leken. En bijna altijd stond – en staat – het geestelijke in hoger aanzien.

Wie doet de afwas? 'Geestelijken' hoefden nooit de afwas te doen, ramen te wassen of sokken te stoppen. Daar hadden ze huishoudsters voor, zodat zijzelf zich konden bezighouden met 'het hogere', het goddelijke.

Ooit zei een Amerikaanse theologe¹: 'Vertrouw geen theoloog, die niet kan koken'. Met andere woorden: het geestelijke, studeren, én de zorg voor het dagelijks leven..., dat bijt elkaar niet, ze horen bij elkaar!

Maar we zijn zo gewend om dat onderscheid wel te maken, dat dit evangelie ook zo wordt verstaan: alsof Marta vermanend wordt toegesproken door Jezus, met een bestraffende vinger: 'Marta, Marta...! Je maakt je veel te druk... En Maria wordt geprezen: zij heeft het beste gekozen, leerling van Jezus zijn. En zo worden de zussen tegen elkaar uitgespeeld!

Maar er zijn ook andere stemmen geweest in de geschiedenis van hoe dit verhaal wordt verstaan.

Heel interessant is de opvatting van de middeleeuwse mysticus en dominicaner pater Meester Eckhart: hij gaf juist de hogere waardering aan Marta.

Hoe kwam hij daarbij?

---

¹ Rosemary Radford Ruether

Eckhart onderscheidt drie wegen in ons leven.

De eerste weg is die van het alledaagse, werkende leven.

De tweede weg is de weg van het zoeken naar zin, op zoek naar God. Meditatie, inkeer, bezinning en gebed... Op deze tweede weg is Maria bezig, vol verlangen luisterend naar de woorden van Jezus.

De derde weg gaat vanuit deze 'hogere sferen' weer terug naar de alledaagse werkelijkheid. Eckhart zegt dat Marta zich op die derde weg bevindt, zij is al verder gevorderd op de weg van geloof dan Maria. Marta is niet blijven steken in de veiligheid en rust van meditatie en bezinning, maar staat weer met twee benen op de grond en haar geloof in God neemt ze mee in haar werkende leven. En daar gaat het om, zegt Eckhart, want het leven is de beste leermeester.

Volgens Eckhart verwijt Marta haar zus niet dat ze niet meehelpt, maar ze is bezorgd dat Maria blijft steken in dat geestelijke, en het koestert, en niet het echte leven leert kennen. Waarop Jezus haar geruststelt door te zeggen dat Maria het zoeken naar God niet kan overslaan, maar dat zij dit tenslotte weer zal meenemen naar haar dagelijks leven en werken. Een bijzondere uitleg van dit verhaal!

Het is dus niet óf Marta óf Maria, maar allebei! We hebben beide kanten nodig, beschouwend én actief leven.

We zijn Marta: we doen ons werk of vrijwilligerswerk, de dingen die we moeten of willen doen.

En we zijn Maria, zittend aan de voeten van de Heer. Sommigen van ons doen dat door naar de kerk te gaan, te luisteren of lezen uit de Bijbel, we bidden, of doen aan meditatie, of yoga, zoeken de stilte, gaan de natuur in. Op heel verschillende manieren proberen we innerlijke rust te vinden, verdieping te zoeken, bij onszelf te komen, stil te staan bij het Mysterie van ons bestaan. Wij zoeken gelovig te worden, we zoeken God, om het maar eens 'heilig' uit te drukken.

Op die zoektocht naar geloof, God, worden we gevormd, 'geraakt'. We hebben daar meestal nauwelijks woorden voor, maar het werkt door in ons alledaagse leven, in de keuzes die we maken. Ons geloof doet mee in ons leven. In een voortdurende wisselwerking.

Misschien mag dit een antwoord zijn op de vraag uit het begin: of ons geloof iets te maken heeft met ons alledaagse geploeter.

Tenslotte nog even naar dat mooie verhaal van de eerste lezing: over Abraham en Sara, die onverwacht bezoek krijgen. Er wordt verteld hoe de vreemdelingen als gasten onthaald worden en een uitgebreide maaltijd wordt aangeboden. Precies in die alledaagse levenspraktijk van gastvrijheid blijken zij God zelf te ontmoeten, en wordt Gods belofte van toekomst concreet: Abraham en Sara zullen een zoon krijgen.

God laat zich vinden in ons dagelijks leven, in ons heel eigen levensverhaal.

Laten we nu even Maria zijn, stil worden...